

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบการระลึกไคของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จากการฟังร้อยแก้วประกอบภาพที่มีเนื้อหาสมบูรณ์ และไม่สมบูรณ์

กลุ่มตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัย ไคแก่นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

โรงเรียนสงวนหญิง อำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี ในปีการศึกษา 2528 จำนวน 120 คน ที่ได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย แบ่งกลุ่มตัวอย่างทั้ง 120 คน ออกเป็นกลุ่มย่อย 3 กลุ่ม กลุ่มละ 40 คน โดยพิจารณาจากผลการสอบปลายภาคเรียนที่ 1 เพื่อประกอบในการแบ่งกลุ่ม เพื่อให้ทุกกลุ่มมีประชากรที่มีความสามารถอยู่ในระดับเดียวกัน จากนั้นจึงสุ่มการทดลองให้แต่ละกลุ่ม ไคแก่ กลุ่มทดลอง ก. ไคฟังร้อยแก้วประกอบภาพที่มีเนื้อหาสมบูรณ์ กลุ่มทดลอง ข. ไคฟังร้อยแก้วประกอบภาพที่มีเนื้อหาไม่สมบูรณ์ และกลุ่มควบคุม ไคฟังร้อยแก้วโดยไม่มีภาพประกอบ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย

ร้อยแก้ว เป็นเรื่องสั้นที่จบในประโยค มี 15 เรื่อง เนื้อหาทั้งหมดถูกอ่านและบันทึกลงในเทปคลิบ

ภาพ เป็นภาพวาดลายเส้น ชาว - คำ เพื่อใช้ประกอบการฟังร้อยแก้ว ใช้ภาพ 1 ภาพ ต่อร้อยแก้ว 1 เรื่อง ภาพแบ่งเป็น 2 ชุด คือ ภาพที่มีเนื้อหาสมบูรณ์ ไคแก่ภาพที่มีรายละเอียดของเนื้อหาครบถ้วนตามเนื้อหาคำบรรยาย มีทั้งหมด 15 ภาพ และภาพที่มีเนื้อหาไม่สมบูรณ์ ไคแก่ภาพที่มีรายละเอียดของเนื้อหาไม่ครบถ้วนตามเนื้อหาคำบรรยาย มีทั้งหมด 15 ภาพ โดยภาพทั้ง 2 ชุดนี้ถูกบันทึกเป็นสไลด์ขนาด 35 มม.

แบบทดสอบ เพื่อวัดความสามารถในการระลึกเนื้อหาร้อยแก้ว โดยในร้อยแก้ว 1 เรื่อง จะมีคำถาม 2 ข้อ รวมเป็นคำถามทั้งหมด 30 ข้อ การตอบคำถามใช้วิธีเขียนตอบอย่างสั้นลงในแบบทดสอบ ภายในเวลา 10 นาที แบบทดสอบนี้ได้ผ่านการทดลองเพื่อหาคุณภาพแล้ว มีค่าความยากง่ายระหว่าง .12 ถึง .74 มีค่าอำนาจจำแนก

ระหว่าง .29 ถึง .64 และมีค่าความเชื่อมั่น 0.65

สรุปผลการวิจัย

1. การระลึกใจจากการฟังร้อยแก้วประกอบภาพที่มีเนื้อหาสมบูรณ์ การฟังร้อยแก้วประกอบภาพที่มีเนื้อหาไม่สมบูรณ์ และการฟังร้อยแก้วโดยไม่มีภาพประกอบแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
2. การระลึกใจจากการฟังร้อยแก้วประกอบภาพที่มีเนื้อหาสมบูรณ์ และจากการฟังร้อยแก้วประกอบภาพที่มีเนื้อหาไม่สมบูรณ์ คืว่าการฟังร้อยแก้วโดยไม่มีภาพประกอบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
3. การระลึกใจจากการฟังร้อยแก้วประกอบภาพที่มีเนื้อหาสมบูรณ์ คืว่าการฟังร้อยแก้วประกอบภาพที่มีเนื้อหาไม่สมบูรณ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อภิปรายผลการวิจัย

ในการวิจัยเรื่อง การเปรียบเทียบการระลึกใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จากการฟังร้อยแก้วประกอบภาพที่มีเนื้อหาสมบูรณ์ และไม่สมบูรณ์ นี้ ประเด็นสำคัญที่ผู้วิจัยต้องการศึกษามีอยู่ 2 ประการ คือ

ประการแรก เกี่ยวกับความแตกต่างกันของผลที่เกิดขึ้นจากการฟังร้อยแก้วโดยมีภาพประกอบ และโดยไม่มีภาพประกอบ เพราะแม้จะมีตัวอย่างจากผลงานวิจัยจำนวนมากที่พบว่า การเรียนร้อยแก้วช่วยการอ่านหรือการฟังโดยมีภาพประกอบ ให้ผลการเรียนรู้ที่ดีกว่า การอ่านหรือการฟัง เนื้อหาเพียงอย่างเดียว แต่ข้อค้นพบเหล่านั้นส่วนใหญ่เป็นผลงานวิจัยในต่างประเทศ ผู้วิจัยมีความคิดว่า น่าจะทำการทดลองกับคนไทยด้วย อีกทั้งจะได้เป็นการพิสูจน์และยืนยันใน ทฤษฎีรหัสคู่ ของ ไพวิโอ(Paivio, 1971) ให้หนักแน่นยิ่งขึ้น

ประการที่สอง เกี่ยวกับลักษณะที่แตกต่างกันของภาพที่ประกอบในการฟังร้อยแก้ว ทั้งนี้เพราะผู้วิจัยมีความคิดว่า แม้จะเป็นการฟังร้อยแก้วเรื่องเดียวกันโดยมีการใช้ภาพประกอบ แต่ถาภาพที่ใช้นั้นมีความสมบูรณ์ตามเนื้อหาที่แตกต่างกัน ก็น่าจะส่ง

ผลให้เกิดการรับรู้และการเรียนรู้ที่แตกต่างกันด้วย ทั้งนี้โดยพิจารณาตามหลักของการรับรู้ภาพ ซึ่ง โรซินสกี (Rosinski, 1977) ได้กล่าวถึงคุณสมบัติของภาพที่จะทำให้เกิดการรับรู้ได้ ว่าประกอบด้วย ความสามารถในการสื่อความหมายของภาพ และความสามารถในการทำหน้าที่เป็นตัวแทนของความเป็นจริงของภาพ โดยเน้นถึงปริมาณของความถูกต้องตรงกันระหว่าง เนื้อหาของภาพกับความเป็นจริงตามธรรมชาติ หากภาพมีความถูกต้องสมบูรณ์ตามความเป็นจริงมากเพียงใด ความสามารถในการรับรู้จากภาพก็จะเพิ่มขึ้นใกล้เคียงกับการรับรู้จากสถานการณ์จริงมากเพียงนั้น

จากหลักการ และเหตุผลต่าง ๆ ดังกล่าวมานี้ ก่อนการทดลองผู้วิจัยจึงได้ตั้งสมมติฐานของการวิจัยเอาไว้ว่า การระลึกได้จากการฟังร้อยแก้วประกอบภาพที่มีเนื้อหาสมบูรณ์ ดีกว่าการฟังร้อยแก้วประกอบภาพที่มีเนื้อหาไม่สมบูรณ์ และดีกว่าการฟังร้อยแก้วโดยไม่มีภาพประกอบ หลังการทดลอง เมื่อนำคะแนนของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่ม มาวิเคราะห์ที่ปรากฏว่า

1. กลุ่มทดลอง ก. ซึ่งเป็นกลุ่มที่ได้ฟังร้อยแก้วประกอบภาพที่มีเนื้อหาสมบูรณ์ สามารถระลึกเนื้อหาได้สูงที่สุด ($\bar{X}_3 = 27.63$)
2. กลุ่มทดลอง ข. ซึ่งเป็นกลุ่มที่ได้ฟังร้อยแก้วประกอบภาพที่มีเนื้อหาไม่สมบูรณ์ สามารถระลึกเนื้อหาได้รองลงมา ($\bar{X}_2 = 22.98$)
3. กลุ่มควบคุม ซึ่งเป็นกลุ่มที่ได้ฟังร้อยแก้วโดยไม่มีภาพประกอบ สามารถระลึกเนื้อหาได้น้อยที่สุด ($\bar{X}_1 = 15.78$)
4. เมื่อนำค่ามีซิมิลีเซชันของทั้ง 3 กลุ่ม มาวิเคราะห์หาค่าความแปรปรวนก็พบว่า ผลการระลึกได้จากการฟังร้อยแก้วทั้ง 3 วิธี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (ค่า $F_{2,117} = 128.34, p < .01$)

ผลจากการวิเคราะห์ พบว่า การฟังร้อยแก้วโดยมีภาพประกอบ (กลุ่มทดลอง ก. และกลุ่มทดลอง ข.) ให้ผลการระลึกได้สูงกว่า การฟังร้อยแก้วโดยไม่มีภาพประกอบ (กลุ่มควบคุม) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งตรงตามสมมติฐานของการวิจัยที่ตั้งไว้ และสอดคล้องกับการสรุปจากผลงานการวิจัยในต่างประเทศจำนวนมาก ของ

เลวี และเลนซ์ (Levie & Lentz, 1982) และจาก เลวิน และเลสโกลด์ (Levin & Lesgold, 1978) ที่โคกล่าวยืนยันว่า การเรียนร้อยแก้วโดยใช้ภาพประกอบ จะให้ผลการเรียนรู้ที่ดีกว่าการเรียนด้วยการฟังหรือการอ่านเนื้อหาเพียงอย่างเดียว ผลอีกประการหนึ่ง พบว่า การฟังร้อยแก้วประกอบภาพที่มีเนื้อหาสมบูรณ์ (กลุ่มทดลอง ก.) ให้ผลการระลึกได้สูงกว่า การฟังร้อยแก้วประกอบภาพที่มีเนื้อหาไม่สมบูรณ์ (กลุ่มทดลอง ข.) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งก็ตรงตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ และสอดคล้องตามหลักของการรับรู้ภาพ และทฤษฎีของการเป็นตัวแทนของภาพดังโคกล่าวมาแล้ว นอกจากนี้ผลที่ไ้รับยังคล้ายกับผลงานการวิจัยของ กัทท์แมน และคณะ (Guttman et al, 1977) และการวิจัยของ เพรสลีย์ และคณะ (Pressley et al, 1982) ซึ่งได้สรุปผลงานการวิจัยเอาไว้ว่า

การเรียนร้อยแก้วจากการฟังโดยมีภาพประกอบที่มีเนื้อหาสมบูรณ์และถูกต้อง จะให้ผลการเรียนรู้ที่ดีที่สุด ส่วนการฟังร้อยแก้วโดยใช้ภาพประกอบที่มีเนื้อหาไม่สมบูรณ์ ก็ยังสามารถช่วยให้เกิดการเรียนรู้ที่ดีกว่าการฟังเนื้อหาเพียงอย่างเดียว แต่ก็น้อยกว่าการใช้ภาพที่มีเนื้อหาสมบูรณ์ดังกล่าว ดังนั้นหากสามารถทำให้ภาพที่มีเนื้อหาไม่สมบูรณ์นั้น มีความสมบูรณ์มากขึ้นได้ ก็จะทำให้ผู้เรียนเกิดการรับรู้ และการเรียนรู้ที่ดีขึ้นไปอีก...

จากข้อความดังกล่าวซึ่งสามารถนำมาสรุปผลของการทดลองครั้งนี้ได้เช่นกัน แต่มีข้อควรสังเกตอยู่ประการหนึ่ง คือ ในการทดลองของ กัทท์แมน และคณะ (Guttman et al, 1977) นั้น ทดลองกับนักเรียนระดับ 3 พบว่า ผลการระลึกได้จากฟังร้อยแก้วประกอบภาพที่มีเนื้อหาสมบูรณ์ และไม่สมบูรณ์ ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ แต่ผลจากการทดลองครั้งนี้กลับพบว่า การฟังร้อยแก้วประกอบภาพที่มีเนื้อหาสมบูรณ์ ให้ผลการระลึกได้สูงกว่าการใช้ภาพประกอบที่มีเนื้อหาไม่สมบูรณ์ และแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งที่การทดลองครั้งนี้ ใช้กลุ่มตัวอย่างประชากร เป็นนักเรียนในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ซึ่งมีอายุมากกว่านักเรียนระดับ 3 สาเหตุสำคัญที่ผลของการทดลองปรากฏออกมาแตกต่างกันเช่นนี้ น่าจะเป็นเพราะว่า ในการทดลองของกัทท์แมน และคณะ (Guttman et al, 1977) นั้น ในกลุ่มเงื่อนไขที่ใช้ภาพประกอบที่มีเนื้อหาไม่สมบูรณ์ ใ้รับการแนะนำ

ให้ใช้วิธีสร้างจินตภาพประกอบด้วย ซึ่งวิธีการใช้จินตภาพกับการเรียนร้อยแก้วนี้ เป็นที่ยอมรับว่า เป็นวิธีการหนึ่งที่สามารถช่วยผู้ใหญ่เรียนได้รับผลการเรียนรู้ที่ดีขึ้นได้ (Pressley, 1977 : 585-622) แต่ในการทดลองครั้งนี้ ผู้วิจัยมิได้มีการแนะนำให้เด็กใช้วิธีการสร้างจินตภาพประกอบด้วย จึงทำให้ได้ผลของการระลึกโคที่แตกต่างกันออกไปดังกล่าว ดังนั้น เพื่อเป็นการชดเชยข้อสงสัยนี้ ผู้วิจัยจึงขอเสนอแนะว่า ในโอกาสต่อไปน่าจะได้มีการวิจัยในเรื่องที่เกี่ยวกับการใช้ภาพ กับการเรียนร้อยแก้ว โดยให้มีวิธีการใช้จินตภาพรวมอยู่ด้วย

ข้อเสนอแนะ

1. ในการเรียนการสอนโดยทั่วไป ผู้สอนควรพยายามเสนอเนื้อหาด้วยสื่อหลาย ๆ ทางร่วมกัน โดยเฉพาะสื่อที่เกี่ยวกับการฟัง และการเห็น เช่นในลักษณะของการใช้ภาพประกอบกับการบรรยาย และภาพที่ใช้นั้น ควรเป็นภาพที่มีเนื้อหาถูกต้องและสมบูรณ์ด้วย ทั้งนี้เพราะจากผลของการวิจัย พบว่า สามารถให้ผลการเรียนรู้ที่ดีว่าการใช้ภาพที่มีเนื้อหาไม่สมบูรณ์ และการไม่ใช้ภาพประกอบ
2. ในการวิจัยครั้งนี้ ตัวแปรที่สำคัญอย่างหนึ่งก็คือ เกี่ยวกับระดับความยากง่ายของ เนื้อหาร้อยแก้วที่ใช้ในการทดลอง ซึ่งมีผลอย่างมากต่อความสามารถในการระลึกโคของเด็ก เนื้อหาที่ใช้จึงควรมีความยากง่ายที่เหมาะสมกับวัยของเด็ก ทั้งนี้เพราะผู้วิจัยพบว่า ในแบบทดสอบ ข้อที่เนื้อหาค่อนข้างง่าย ไม่สลับซับซ้อน ผลการระลึกโคของทั้ง 3 กลุ่ม จะไม่แตกต่างกันมากนัก แต่ในข้อที่มีเนื้อหาค่อนข้างยากแล้ว ผลการระลึกโคของทั้ง 3 กลุ่ม จะแตกต่างกันอย่างมาก ซึ่งจะชี้ให้เห็นถึงคุณประโยชน์ของการใช้ภาพในลักษณะต่าง ๆ เพื่อประกอบการฟังร้อยแก้ว โคอย่างเด่นชัดที่สุด
3. ควรมีการศึกษาเพื่อเปรียบเทียบผลการเรียนรู้ ระหว่างการฟังร้อยแก้วประกอบภาพที่มีเนื้อหาสมบูรณ์ ภาพที่มีเนื้อหาไม่สมบูรณ์แต่มีการใช้จินตภาพประกอบ การใช้จินตภาพอย่างเดียว และการฟัง เนื้อหาอย่างเดียว
4. ควรมีการศึกษากับเด็กที่มีความรู้ความสามารถ และมีวัยต่าง ๆ กัน และควรมีการ เวนระยะของการทดสอบการระลึกโค ในช่วงเวลาที่แตกต่างกัน